

1888—1888.

Brașov, 1 Ianuarie v. 1888.

„Gazeta Transilvaniei” implinesce azi cincideci de ani, de când a eșit pentru prima oară ca o stea lucitoare pe orizontul întunecat al poporului român din Ardeal.

Ce sunt cincideci de ani în viața unui popor?

O verigă într-un nesfârșit lanț de suferințe și de muncă oboșitoare de necazuri și bucurii, de năsuințe, stăruințe și lupte!

Pentru cei ce suferă și muncesc, pentru cei ce stăruiesc și se luptă sunt însă cincideci de ani un spațiu de timp destul de însemnat, ca să se oprască un moment pe pragul lui și să se gândească îndărăt la drumul ce l-au străbătut și înainte la drumul ce mai au să-l percurgă.

De unde venim și unde avem să mergem?

Am pornit din noaptea întunecată după steaua lucitoare a nației noastre ca să ajungem la lumină.

Cu fiecare pas, ce l-am făcut înainte, firmamentul culturii noastre ni se însenina din ce în ce mai mult și astăzi, după o călătorie lungă și grea de cincideci de ani, pare că dărim din depărtare reflexul puternicilor rațe ale adevăratei libertăți și ale egalei îndreptății naționale, la care, sperăm, vom ajunge odată să ne încălzim inimile zdrobite de suferințe.

Am vădit, că le dărim nu mai din depărtare, căci din nou s'a întunecat cu nori grei nu numai firmamentul nostru politic ci acum și acela al culturii noastre.

La începutul anului 1838, când a apărut pentru prima oară „Gazeta Transilvaniei”, redactorul George Barițu, vorbind de concepțiunea, ce a dat-o fericitul împărat Ferdinand I Românilor de a scoate un ziar literar și politic, dicea:

„Și acuma cine va mai îndrăzni a dice, cumcă noi sub părintească ocrotire a măritei case austriace avem vreo pedecă din afară în cultivarea noastră? Nu sunt altele decât de acele, care noi singuri fără de ajutorul altora le putem și suntem datorți a le ridica și ale da într-o parte. Monarhul și compatrioții noștri nu știu ce bine mai mare ne-ar pute face în ziua de astăzi decât că ni se da voia slobodă a ne lupta și a pași cătră luminarea noastră pe toate căile, cari sunt deschise și înaintea altor neamuri.”

„Cu toții știu și pricep, cumcă renașterea unei nații pe-o cale mai ușoară și mai scurtă nu este altfel cu puțință decât prin însuși lucrarea și îmbugățirea limbii și a literaturii sale. La aceste se dea sbor neîmpedat și noi suntem scapați de întunecime. Toate alte mijloace sunt nesigure și înșelătoare. Ne gresim, că o limbă străină, o mașină ori-care rău ne va hrăni...”

Pornisem bine pe calea de a ne lupta și a pași cătră lumi-

narea bună și sănătoasă am ajuns departe.

Acum 50 de ani aveam numai câteva școle și astăzi numărul lor este înșit și înșit. Pressa română, chemată a răspândi lumina în popor, nu se mai mărginesc azi la un singur ziar, și numărul celor ce știu carte este azi legion.

Asemănându însă epoca dinainte cu cincideci de ani cu epoca de astăzi, cine nu va afla deosebirea cea mare în privința pedecilor din afară, ce ni se pun în cultivarea noastră? Cine nu va vedea reacțiunea ce s'a produs în contra „voiei slobode de a ne lupta și de a pași cătră luminarea noastră?”

Avem, multămită jertfelor celor mari aduse de poporul nostru pe altarul culturii naționale, un număr însemnat de institute de învățământ românesc, deși încă foarte mic în proporția cu trebuințele noastre, dar am ajuns ca să tremurăm azi și pentru existența acestor puține școle românești.

O limbă și o cultură străină este, care ni se impune astăzi cu toate mijlocele meșteșugite, de cari dispun cei ce conduc statul acesta poliglot.

Mai trebuie să spunem că de rău ne hrănesce acesta mașteră limbă și cultură, care e străină de firea limbii și a culturii române?

Mai trebuie să spunem, că omenii dela putere conduși de spiritul șovinismului, vor să stingă acum sub diferite pretexte și luminele, ce le-am aprins în diverse puncte ale patriei noastre, ca să lumineze cărările dezvoltării poporului român?

Mai este de lipsă să spunem, că astăzi Românului i se închid pe di ce merge oăile de progres național, cari sunt deschise înaintea neamului stăpânitor?

Ajuns am și după cincideci de ani de suferințe, stăruințe și lupte într-o stare cu mult mai grea și mai amenințătoare, pentru că acum 50 de ani nu aveam de a perde, decât numai de a căștiga și ni se dase voia slobodă de a pași cătră luminarea noastră, ear adversarii neamului nostru erau prea ocupați de propria lor emancipare de sub dominațiunea limbii latine, care era limba oficială a statului, și nu erau în stare a împedea cultivarea noastră în acea măsură ca astăzi.

La 1838 ne luptam alături cu contrarii noștri pentru libertate și pentru renașterea noastră națională.

Azi situațiunea s'a schimbat cumplit.

Ce-i drept, nu mai suntem iobagi, ca înainte de 1848, dar libertatea și toate drepturile politice, de cari trebuia să ne bucurăm cu toții în egală măsură, le au monopolisat contrarii noștri dela putere numai în favoarea rasei lor și acum, sub cuvânt că așa cere interesul statului, ei ne atacă fășișu existența națională, făcându-ne din ce în ce mai imposibilă chiar și lucrarea pentru înaintarea limbii și a culturii noastre

românești și impunându-ne cu toate mijlocele limba și cultura lor.

La încheierea acestui jumătate de veac de muncă stăruitoare, pentru renașterea limbii și a naționalității române „Gazeta Transilvaniei” ca credincioasă sentinela națiunii, ce a fost, este și va fi, prevestind pe Români despre marele pericol ce-i amenință le dice:

Mare este criza prin care trecem, mari sunt pedecile ce ni se pun azi în calea cultivării și a emancipării noastre politice-naționale. Dar dacă contrarii noștri sunt azi mai tari ca odinioară, și noi suntem mai tari și vom redica și da într-o parte toate pedecile, fiă ori cât de mari, numai să fim tari în credința noastră, tari în curajul nostru și statornici în legăturile de frăție dintre noi!

Jubileul de 50 de ani

al
„GAZETEI TRANSILVANIEI”.

Joi în 31 Decembrie 1887 și Vineri în 1 Ianuarie 1888 s'a serbat a cincidecea aniversare a „Gazetei Transilvaniei”, conform programului publicat cu câteva zile mai înainte de comitetul instituit spre scopul acesta de Români brașoveni sub președința părintelui Vasile Voina, parochiu la biserica cea mare a sf. Nicolae din Prund, suburbiul Scheiu al Brașovului.

Serbarea a reușit splendid în toate privințele. Amăruntă vom da în numărul viitor.

Sibiu, 2 Ianuarie 1888.

„Gazeta Transilvaniei”, cea mai bogată în esperințe, fiă pururea matură în judecățile sale, juvenilă în aspirațiunii, virilă în lupta pentru dreptate, pregătind posterității un alt jubileu mai vesel ca cel de astăzi.

Metropolitul Miron Romanul.

București, 31 Decembrie 1887.

Credem în binele ce ai făcut românilor, tu bătrân „Gazeta” a fraților noștri de dincolo. Te-am urmat cu dor în luptele tale și te admirăm, pe tine organ care ai spus Românilor cu voce neobosită bucuriile și multele lor dureri.

Înainte pe calea dreptății poporului!

În cincideci de ani de frământare n'ai slăbit un minut, căci tocmai prin popor și din popor îți-ai supt puterea.

Cu poporul în vece înainte!
Redacțiunea „Românului.”

Abrud, 31 Decembrie 1887.

Salutăm cu bucurie aniversarea a cincidecea a întemeierii bătrânei „Gazete”, care strecurându-se prin atâtea fatigii și vexațiuni a ținut totdeauna sus drapelul național, luptând adesea între împrejurări fatale cu o admirabilă abnegațiune contra asupritorilor și inamicilor noștri seculari.

Fiă ca acest glorios trecut de o jumătate seculu să serve de model întru continuarea apărării drepturilor noastre naționale.

Dea cerul, ca „Gazeta”, espresiuena Românilor, în infinită existență, pe care noi o dorim, să fiă pururea o Detunată de basalt, în care să se răsfrângă toate uneltirile perfide pornite din orice parte asupra patriei și națiunii noastre.

Suntem de mult uniți, când în acest moment solemn ne împreunăm vocea cu ceilalți frați ai noștri și implorăm Provedința să îndelungască viața demnului succesor al mult regretatului redactor-editor Dr. Aurel Mureșianu, ca fiind încă în vigoare să primască în persoană și felicitările pentru aniversarea seculară dela națiunea sa iubită. — Originalul cu subscrierile urmază.

Bucumianu.

Șteea-mare, 28 Decembrie 1887.

Cu ajutorul Atot-putintelui Dumnezeu și al Ilustrilor bărbai devotați scumpei noastre națiuni, prețitul nostru ziar național „Gazeta Transilvaniei” cu ziua de 1 Ianuarie 1888 implinesc o jumătate de seculu de muncă grea, dar încoronată de succes și merite, care sunt și vor rămâne eternizate în inima fiecărui Român. Eu ca un fiu din popor, pentru care „Gazeta” a muncit atâtea timp, îi urez: ca Provedința divină și pe viitor să o doteze cu astfel de conducători plini de iubire cătră scumpa noastră patrie și națiune, cari conșcii de sfânta lor chemare să păstreze firmul și nobilul caracter național.

Dumnezeu să-i ajute și la împlinirea Centenariului.

Nicolau Racotă, medic cercual.

București, 30 Decembrie 1887.

Direcțiunea și Redacțiunea vechiului ziar „Reforma”, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani al bătrânei „Gazete de Transilvania”, mama ziaristicii române, salută cu căldură frătească pe demni succesori și colaboratori ai „Gazetei” și pe ilustra familia Mureșianu, focar al patriotismului și democrației române.

Directorele-proprietar al Ziarului „Reforma”

I. G. Valinteanu.
Petre N. Moțoc (Făgărășanu),
Administrador și secretar general al ziarului „Reforma”, Președinte al societății „Eminescu.”

Lugoș, 1 Ianuarie 1888.

Serbăm cu Brașovul și cu toți Românii meritul semisecular al „Gazetei” pentru progresul literaturii, pentru deșteptarea poporului și pentru păstrarea caracterului național.

Români din Lugoș.

București, 27 Decembrie 1887.

Domnul Mureșianu! Felicitându-ve cu ocazia serbării naționale, prin care se onorează cel mai vechi ziar românesc „Gazeta Transilvaniei”, vă alăturăm aceste rânduri dictate de sudorile și lacrimile luptei.

Cu stimă și frăție.

Gr. H. Granda.

Suceava, 1 Ianuarie 1888.

Vechii cunoscuți din Viena te felicită de jubileul de cincideci de ani al „Gazetei”, în-

Cursul la bursa de Viena
din 13 Ianuarie st. n. 1888.

Renta de aur 5%	97.15
Renta de harti 5%	88.05
Imprumutul cailor ferate ungare	148.90
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	98.80
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	124
Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	110.50
Bonuri rurale ungare	108.50
Bonuri cu clasa de sortare	103.50
Bonuri rurale Banat-Timis	102.50
Bonuri cu cl. de sortare	101.50
Bonuri rurale Transilvan	103.50
Bonuri croato-slavon	101.—
Despagubirea pentru vinul unguresc	99.75
Imprumutul pentru regularizarea Tisei si Seges-Losurle	119.—
Renta de harti austriaca	123.50
Renta de argint austriac	78.45
Renta de aur austriac	82.45
Actiunile bancei austro-ungare	109.95
Actiunile bancei de credit ungar	136.25
Actiunile bancei de credit austr.	872.—
Argint — Galbini imparatesc	270.10
Napoleon-d'or	5.97
Marc 100 imp. germane	10.02
Londra 100 Livres sterline	62.30
	126.80

Cursul pietei Brasov
din 14 Ianuarie st. n. 1888.

Bancnote romanesce . Cump.	8.45	Vend.	8.47
Argint romanesce	"	"	8.45
Napoleon-d'or	10.00	"	10.08
Lira turcesca	11.35	"	11.37
Imperial	10.35	"	10.38
Galbini	5.90	"	5.92
Scris. fonic. „Albina“ 6%	101.—	"	102.—
Ruble Rusesce	98.—	"	99.—
Discontul	6 1/2 — 8% pe an	"	110.—

Sare de beut din isvorul
Kochbrunn-Wiesbaden

fabricata sub controla oficiala a orazului Wiesbaden si a directiunii de cura.

Sarea de beut din isvorul Kochbrunn-Wiesbaden contine toate substantele tamaduitoare din Kochbrunn in forma concentrata. Disolvata in apa fierbinte foloseste intocmai ca apa de Kochbrunn. Delatuzarea greutatii respiratiei si ale aparatului de mizare, si este foarte acomodata pentru calatori si pentru esport.

Prețul unei sticle fl 1.20 v. a.

Mai departe asemenea oficiala controlate: Pastile din sare de Kochbrunn-Wiesbaden cutia 60 cr. Sapun de Kochbrunn-Wiesbaden 50 cr. bucata. Sare de Kochbrunn-Wiesbaden brută pentru bai fl. 1.50 v. a. per Kilo. — Trimiterea prin:

Wiesbadener BRUNNEN-COMPTOIR, Wiesbaden.

Singurulă deposit generală pentru Austro-Ungaria: Farmacia C. Brady, Kramsier (Moravia). Veritabilă se află în Braşov la: Franz Kelleman, farmacia la „Biserica Albă“, și Ferd. Jekellus, farmacia la „Speranță.“

Numai 5 zile de vedut

de Joi 12 Ianuarie până Luni 16 Ianuarie st. n.

IN

„Hotelu Europa“

Strada Vamei Nr. 11 Magazinul din fața

Producțiune estraordinară a

Domnişorei Betti,

uriasă de forță herculeană, luptătoare și acrobată, în etate de numai 19 ani, care se va produce cu greutăți de sute de funți, și pe peptul căreia pot sta doi omeni din cei mai tari.

In toate zilele de vedut dela 10 ore dimineța până la 8 ore seara.

Intrarea: I. locu 20 cr., II. locu 10 cr., militarii și copii plătescu jumetate prețulu.

Cu înaltă stimă

I. FRIED, Impresaru.

Se deschide abonamentu pre anul 1888

la

AMICUL FAMILIEI. Diaru beletristicu și enciclopedicu-literaru — cu ilustrațiun. — Cursulu XII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeru câte de 2—3 cole cu ilustrațiun frumose; și publică articlii social, poesie, novele, schite, piese teatrale ș. a. — mai departe tracteză cestiun literare și scientifice cu reflexiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiun din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor individiilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci—lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postal.

PREOTUL ROMÂN. Diaru bisericescu, scolaru și literaru — cu ilustrațiun. — Cursulu XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2 1/2 — 3 1/2 cole; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiun, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbători și diverse ocașiun, mai alesu funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literare; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolică și literară. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl. — pentru România 10 franci—lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postal.

Colectanții primescu gratisu totu alu patruea esemplaru.

Numeri de probă se trimitu gratisu ori-cui cere.

A se adresa la „**CANCELARIA NEGRUȚU**“ în Gberla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totu de aci se mai potu procura și următoarele cărți din editura propriă:

Apologie. Discusiun filologice și istorice maghiare privitoare la Români, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. Prețulu 30 cr.

Renașterea limbii romanesce în vorbire și scriere invederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr.—Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Cuvântări bisericesce la toate serbătorile de preste anu, de I. Papiu. Unu volum de preste 26 cole. Acest op de cuvântări bisericesce întrece toate opurile de acestu soi aparute până acum—avendū și o notiță istorică la fie-care serbătoare, care arată timpul introducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva serbătoare. Prețulu e 2 fl.

Barbu cobzarului. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală.—Continuarea novej: **Idealul pierdut** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Fântana dorului. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanul craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimul Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Brandă seu Nunta fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numeri 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanū Tanco. Prețulu 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Petulantulu. Comediă în 5 acte, după Augustu Kotzebue, tradusă de Ioanū St. Șuluțu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și vioarele, poesii populare, culese de Ioanū Popu Reteganu. Unu volum de 14 cole. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosa seu Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românu. Cartea I, II, III, IV, cuprindu materi forte interesante și amusante. Prețulu la tote patru 1 fl. — câte una deoseb 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materi forte interesante și amusante. Prețulu 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulu 50 cr.

Economia pentru scolele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Indreptaru teoreticu și practiculu pentru invățământulu intuitiv în folosulu elevilor normal (preparandiali), a invățătorilor și a altor bărbăți de scolă, de V. Gr. Borgovanu, profesorul preparandiali. Prețulu unui esemplaru cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-unu op, întocmitu după lipsele scolelor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea ilu și recomandăm mai alesu directorilor și invățătorilor ca celor în prima liniă intereseați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manualu de Gramatica limbii române pentru scolele poporale în trei cursuri de Maximu Popu, profesorul gimnasiulu din Năsăudu. — Manualu aprobatu prin ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 26 Aprilie 1886, Nr. 13193. — Prețulu 30 cr.

Gramatica limbii române lucrată pe base sintactice de Ioanū Buteanu, prof. gimn. Unu volum de peste 30 cole. Prețulu 2 fl.

Manualu de stilistică de Ioanū F. Negruțu, profesorul. Op aprobatu și din partea ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică forte bogată a acestui op — cuprinde compozițiun de totu soiulu de acte obveniente în referințele vieții social — se pote întrebuința

cu multu folos de cătră preoți, invățători și alți cărturari români. Prețulu 1 fl. 10 cr.

Nu mă uita. Colectiune de vierșuri funebrale, urmate de iertăciun, epitafiă ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calcularei în scola poporală pentru invățători și preparand. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesorul preparandiali. Prețulu 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesce forte frumose ilustrată. Prețulu unui esemplaru broșurat 40 cr., legatu 50 cr., legatu în pânză 60 cr., legatu mai finu 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legatură de luxu 1.50—2.50

Micul mărgăritaru sufletesc. Cărtică de rugăciuni și cântări bisericesce — frumosu ilustrată, pentru prunci scolar de ambe secsele. Prețulu unui esemplaru broșurat 15 cr., — legatu 22 cr., legatu în pânză 26 cr.

Cărtică de rugăciuni și cântări pentru prunci scolar de ambe secsele, Cu mai multe icone frumose. Prețulu unui esemplaru e 10 cr.; 50—3 flor.; 100—5 fl.

Visulu Prea Santei Vergure Maria a Născătoare de D-șeu urmatu de mai multe rugăciuni frumose. Cu icone frumose. Prețulu unui esemplaru speditu franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețulu unui esemplaru legatu și speditu franco e 15 cr.